

Timișoara :

Festivalul dramaturgiei românești actuale

Timp de opt zile (9—16 noiembrie), s-a desfășurat, la Timișoara, prima ediție a Festivalului dramaturgiei românești actuale.

Consacrat realizărilor scenice pe texte românești de azi, festivalul timișorean s-a restrins la o zonă precis delimitată, dar vitală, a fenomenului teatral autohton. Considerînd piesa de actualitate, drept un mijloc operativ și eficient de a incita publicul la un dialog viu pe teme de actualitate, prima ediție a Festivalului de la Timișoara și-a adus contribuția sa specifică, în ansamblul mișcării teatrale românești.

Ecoul puternic stîrnit în rîndurile publicului (care, prin participarea numeroasă, a creat chiar probleme organizatorilor de spectacole) a constituit cea mai elocventă mărturie, în favoarea interesului pe care oamenii muncii îl acordă piesei românești.

Înscris sub semnul generos al Festivalului național „Cîntarea României”, și desfășurat sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste, organizat cu eforturilor reunite ale Asociației oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale, ale Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Timiș și ale Teatrului Național din oraș — gazde exemplare —, festivalul timișorean s-a înfățișat ca o trecere în revistă a unor dintre cele mai recente piese românești și a avut ținuta unei veritabile reuniuni de lucru.

Participarea a nouă teatre (trei din București și șase din alte orașe), dezbateră la obiect, înscrierea, pe agenda discuțiilor, a unor probleme ale momentului, consacrarea, prin distincții, nu numai a unor creatori și spectacole, dar, implicit, a unor tendințe în dramaturgie, demonstrează utilitatea și valoarea acestei întîlniri profesionale.

Reunind pe afiș spectacole reprezentative pentru nivelul actual al dramatur-

giei autohtone (premiere absolute din ultimele două stagioni), acțiunea timișoreană a evidențiat teme ce merită să fie reluate în discuții mai ample.

Autori dramatici importanți au fost reprezentați prin texte majore: Horia Lovinescu — prin *Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă* (Teatrul Național din Craiova și Teatrul Național din Tirgu Mureș); Paul Everac — prin *Un pahar cu sifon* (Teatrul Mic), *Ordinatorul* (Teatrul Giulești), *Salonul* (Teatrul din Reșița); Ion Băieșu — prin *În căutarea sensului pierdut* (Teatrul de Stat „Valea Jiului” din Petroșani); Tudor Popescu — prin *Paradis de ocazie* (Teatrul Dramatic din Baia Mare) și *Concurs de frumusețe* (Teatrul de Comedie). Polarizînd preocupările pentru revigorarea satirei, ultima operă a lui Teodor Mazilu, *Mobilă și durere* (Teatrul Național din Timișoara), a îmbogățit paleta festivalului cu un ton original. (Cronicile la premierele absolute ale acestor spectacole au fost publicate în revista noastră.)

Desigur, programul nu a putut cuprinde toate scrierile importante inspirate din realitatea noastră, din prezentarea cărora ar fi rezultat amplul orizont tematic și diversitatea stilistică a dramaturgiei. Se știe că, în ultimele două stagioni, dramaturgia originală se află într-unul dintre momentele ei bune. Astfel se explică și posibilitatea organizării unui festival, cu asemenea specific. Dar și așa, incomplet și imperfect, prin textele selecționate, afișul festivalului constituie o mărturie a implicării curajoase a autorilor, în problemele ce obsedează lumea contemporană, a năzuinței lor de a formula răspunsuri proprii la marile întrebări ale existenței. Este evidentă ambiția de a surprinde esența conflictelor sociale, de a cerceta mai pătrunzător viața și conștiința oamenilor, de a urmări destinele unor eroi, de a angaja dezbateri de idei asupra evoluției societății, dintr-o perspectivă filozofică cu profunde implicații

morale, teza nefiind expusă didactic, ci dăruită cu forță emoțională. Problematika gravă, *angajarea civică* a creatorilor, au fost puse în valoare și prin unele formule scenice inedite.

Succesul primei ediții nu estompează însă unele limite ale dramaturgiei noastre de actualitate, în ce privește sondajul în realitatea socialistă, în istoria modernă a României, în conflictele și relațiile specifice etapei de construire a socialismului multilateral dezvoltat; eroii revoluției socialiste nu-și au încă portretul scenic, corespunzător menirii educative, pe care teatrul trebuie s-o exercite asupra maselor largi de spectatori.

★

Dezbaterile pe marginea spectacolelor, „confesiunile paralele” (intrate în practica secției de critică a A.T.M.), au adus față în față pe realizatorii spectacolelor

și un public avizat, format din autori dramatici, critici, teatrologi, regizori, directori de teatre, activiști culturali, actori, secretari literari etc. Cerind ca dramaturgia să ocupe în literatură un loc de cinste, alături de proză și de poezie, oamenii de teatru au subliniat că scrisul dramatic își are rostul și destinul lui, care se împlinesc prin *reprezentare*. La ora actuală, această împlinire tinde să se producă firesc. Creatorii de spectacole dovedesc un impresionant atașament față de piesa originală. Este un merit al festivalului de la Timișoara că a confirmat prezența masivă, în realitatea teatrului, a unei noi generații de regizori, un valoros și serios contingent, care poate asigura progresul regiei românești. A fost apreciat, în mod deosebit, gestul unora dintre acești tineri, care au înscris în competiție texte inedite, conferindu-le radiație prin montări animate de spirit militant.

P a l m a r e s u l

Diploma pentru cel mai bun spectacol (ex-aequo) : IN CĂUTAREA SENSULUI PIERDUT de Ion Băieșu — Teatrul de Stat „Valea Jiului” din Petroșani ; **MOBILĂ ȘI DURERE** de Teodor Mazilu, Teatrul Național din Timișoara.

Diploma specială a juriului : CONCURS DE FRUMUSEȚE de Tudor Popescu, Teatrul de Comedie din București.

Diploma pentru cea mai bună regie (ex-aequo) : FLORIN FĂTULESCU, realizatorul spectacolului **În căutarea sensului pierdut** ; **IOAN IEREMIA**, realizatorul spectacolului **Mobilă și durere**.

Diploma revistei „Orizont” : regizorului **ALEXANDRU TOCILESCU (Concurs de frumusețe)**.

Diploma pentru cea mai bună scenografie : EMILIA JIVANOV, realizatoarea decorurilor și costumelor la **Mobilă și durere**.

Mențiuni : KELEMEN TAMÁS ANNA, pentru scenografia spectacolului **Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă** de Horia Lovinescu, Teatrul Național din Tîrgu Mureș (secția maghiară) ; **ELENA BUZDUGAN**, pentru scenografia spectacolului **În căutarea sensului pierdut**.

Diploma pentru cea mai bună interpretare a unui rol feminin : LEOPOLDINA BALĂNUȚĂ, pentru personajul Magda Mărculescu din **Un pahar cu sifon** de Paul Everac, Teatrul Mic.

Mențiune : ECATERINA SANDU, pentru rolul Tovarășa Frincu din **Paradis de ocazie** de Tudor Popescu, Teatrul Dramatic din Baia Mare.

Diploma pentru cea mai bună interpretare a unui rol masculin : ȘTEFAN MIHĂILESCU-BRĂILA, pentru rolul Marin Drucă din **Ordinatorul** de Paul Everac, Teatrul Giulești.

Diploma specială a juriului pentru interpretare : CORNEL VULPE, pentru rolul Urechel din **Concurs de frumusețe** de Tudor Popescu, Teatrul de Comedie.

Diploma pentru cea mai bună interpretare a unui rol episodic : ȘTEFAN IORDĂNESCU, pentru rolul Preotul din **Mobilă și durere**, Teatrul Național din Timișoara.

S-au acordat, de asemenea :

Premiul Uniunii Scriitorilor, pentru dramaturgie : pieselor **Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă** de Horia Lovinescu și **Mobilă și durere** de Teodor Mazilu ; **Premiul Asociației Scriitorilor din Timișoara**, pentru dramaturgie : piesei **În căutarea sensului pierdut** de Ion Băieșu ; **Premiul Sindicatului presei din Timișoara**, pentru dramaturgie : pieselor **Concurs de frumusețe** de Tudor Popescu și **Ordinatorul** de Paul Everac.

Distincțiile au onorat acele spectacole de înaltă ținută, bazate pe o concepție originală innoitoare, în stare să recreeze scenic universul piesei, susținind demersul scriitoricesc prin mijloace expresive. În rindul realizărilor scenice de vîrf, ale festivalului, s-au situat, pe bună dreptate, montările care au marcat, deopotrivă, amprenta regizorală și omogenitate în toate sectoarele reprezentației, un solidar joc de echipă și fantezie scenică. Întîlnirea de la Timișoara a reconfirmat valoarea unor actori care, în strînsă colaborare cu regizorii, au realizat performanțe profesionale, unele situate sub semnul antologicului.

În concluzii, au fost amendate spectacolele neutre, amorfе, lipsite de idei, care au dezvăluit incompatibilitatea dintre rutina interpretării, și nevoia de inovare a teatrului modern. Am regretat absența din festival al unor reputați directori de scenă: Horea Popescu, Dinu Cernescu, Valeriu Moisescu, Harag György, George Teodorescu, cînda „campioni” în decadele dramaturgiei originale. Opinia generală a fost însă că piesa românească are un potențial de teatralitate valoros, puțin genera reprezentații strălucite, capabile să concureze cu cele mai bune piese din repertoriul contemporan universal.

În dorința de a cunoaște și schimbul de mîine al autorilor dramatici, programul de la Timișoara a cuprins și un *cenacлу de dramaturgie*. Actorii Teatrului Național din Timișoara, sub îndrumarea regizorilor Ioan Ieremia și Emil Reus, au dat viață, printr-o lectură artistică, pieselor scurte scrise de doi tineri și talentați dramaturgi: Eugen Lumezia-

nu (*Petrecheri duminicale*) și Mircea Săndulescu (*Scene de vinătoare intreruptă*). Dramaturgi — printre care Dumitru Solomon, Romulus Guga, Theodor Mănescu, Paul Cornel Chitic, — și alți participanți, au purtat discuții fertile asupra mesajului, a rezonanței lui politice și civice, precum și a construcției dramatice, a procedeelelor teatrale și a tehnicilor specifice de materializare artistică a ideilor. În acest context, s-a pus și problema promovării debutanților în repertoriul teatrelor, precum și, în general, a valorificării scenice a unor piese publicate aparținînd unor autori consacrați.

Colocviul final, cu tema „Funcția milităntă a dramaturgiei românești actuale”, s-a bizuit pe trei comunicări (*Parabola, în literatura dramatică contemporană* de Ileana Berlogea; *Viața, după sărbători* de Cornel Ungureanu; *Dimensiunea politică a teatrului contemporan* de Natalia Stancu), care au făcut ca discuțiile să se axeze pe aspecte concrete și semnificative ale creației dramaturgice și ale relației dintre text și spectacol.

Reuniunea de la Timișoara a fost întregită și de alte acțiuni: vizite la două întreprinderi („Electrotimiș” și „Electromotor”) și la universitate, convorbiri cu oameni ai muncii și cu studenți, schimburi de experiență între profesioniști și amatori, cu prilejul cărora au fost formulate pertinente opinii despre teatru și dramaturgie.

Se cuvine să semnalăm faptul că această manifestare a beneficiat de sprijinul neprecupețit al organelor locale de partid și de stat.

Valeria DUCEA

telex-„teatrul“●telex-„teatrul“●telex-„teatrul“

La mulți ani!, urează FAIMA tuturor cititorilor și tuturor colaboratorilor, din partea redactorilor revistei „Teatrul”. ● Ultima lună a anului se arată bogată în evenimente. Printre altele, două colective teatrale au noi directori: Teatrul „Victor Ion Popa”, din Birlad, este condus acum de Vasile Mălinescu, statornic slujitor al acestui colectiv, pînă mai ieri secretar literar. Teatrul de păpuși din Cluj-Napoca are, în fruntea lui, pe Nicoleta Brad. Le urîm spor la muncă, seriozitate și

statornicie, celor investiți cu această funcție! Acum, Teatrele „Bulandra” și de Comedie așteaptă să le vină rîndul! ● De la Vasile Mălinescu aflăm că Teatrul „Victor Ion Popa” și-a sărbătorit a douăzeci și cincea aniversare de la înființare, prilej cu care a prezentat premiera Ciuta de Victor Ion Popa, în regia lui Cristian Nacu, scenografia Adrianei Raicu-Petre, și cu Marina Maican-Velcescu, în rolul principal. Tot aici se repetă Alexandru Lăpușeanu de Virgil Stoensescu, după

Costache Negruzzi, în regia lui Constantin Dinischiotu și scenografia Ruxandrei Birsan. Caldele noastre felicitări și urări de bine vrednicului colectiv birlădean, cu prilejul sărbătorii sale. ● În orașul Săveni, din județul Botoșani, s-a desfășurat, la sfîrșitul lunii noiembrie, a cincea ediție a Festivalului-concurs de teatru scurt „Mihail Sorbul”, la care au participat echipe de amatori din județele Botoșani, Bacău, Neamț și Vaslui. ●